

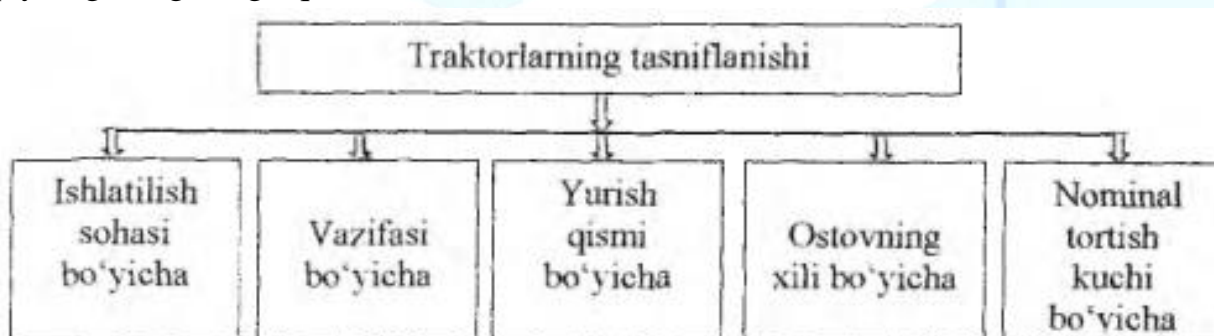
ТРАКТОР ВА АВТОМОБИЛ ДЕТАЛЛАРИНИ ҚАЙТА ТИКЛАШДА ГАЗ АЛАНГАСИ ЙОРДАМИДА ПАЙВАНДЛАШ ТЕХНОЛОГИЯСИНИ ТАКОМИЛЛАШТИРИШ

Mo'ydinov Azizbek - Qabul qiluvchi

Tursunov Ma'ruf - "TMJ" yo'nalishi 3-bosqich talabasi

Трактор - energiya manbai sifatida tirkama va osma qishloq xo'jalik mashinalari, shuningdek, tirkama va o'mida turib ishlovchi vositalar bilan ish bajarishga mo'ljallangan gAldirakli va zanjir tasmali o'zi yurar mashinadir.

Qishloq xo'jaligida bajariladigan ishlaming xilma-xilligi va bu ishlarni bajarish uchun har xil traktorlardan foydalanilayotgani tufayli, ularni guruhlariga ajratish ehtiyoji tug'ildi. Shundan kelib chiqib, hozirgi zamon qishloq xo'jalik traktorlari quyidagi belgilariga qarab tasniflanadi, 1-rasm.

1-rasm. Qishloq xo'jalik traktorlarini tasniflanishi.

1. Ishlatilish sohasi bo'yicha:

- qishloq xo'jahgi traktorlari;
- sanoat traktorlari;
- o'rmon sanoati traktorlari;
- o'rmon xo'jaligi traktorlari.

Qishloq xo'jaligi traktorlari, asosan, shu sohada qishloq xo'jaligi mahsulotlarini yetkazib berish bilan bog'liq bo'lgan barcha ishlarda qo'llaniladi. Ularning xillari vaturlari quyida alohida o'rganiladi.

Sanoat traktorlarining umumiy ishlarga mo'ljallangan tun bul- dozer vatuproqni chuquryumshatuvchi vosita bilan yer qazish ishlarini bajaradi.

Botqoqlikda ishlovchi tun bilan yumshoq-nam tuproqlarda yer qazish va melioratsiya ishlarini bajaradi.

Ixtisoslashgan turi bilan yuklash, alohida shakldayer qazish va yer qazuvchi transport ishlarini bajaradi. Shuningdek yer va suv ostida yer qazish ishlarida ham foydalaniladi va hokazo.

О'рмон - sanoat traktori - o'rmon yogochlarini yig'ish va ulami tashish ishlarini bajaradi. Botqoqlikda ishlovchilan - tuprog'i nam maydonlardayog'och mahsulotlarini tashish ishlarida qo'llaniladi.

Suzuvchilari - daryo va uni qirg'oqlaridagi ishlami bajanshda ishlatiladi.

О'рмон xo'jaligi traktorlari. Umumiy ishlarga mo'ljallanganlari o'rmonlami tikiash, o'rmonlami qirqishda hosil bo'lgan chiqindilami tashishda ishlatiladi. Botqoqda ishlovchilari - tuprog'i o'ta nam bo'lgan sharoitlarda ishlatiladi.

1.2. Vazifasi bo'yicha

Traktorlar vazifasiga ko'ra umumiy ishlarga mo'ljallangan, universalchopiq traktorlari va ixtisoslashtirilgan traktorlariga bo'linadi.

Umumiy ishlarga mo'ljallangan traktorlar. Kichik yo'i oralig'i (prosvet) va yuqori quvvatga ega bo'lgani uchun qishloq xo'jalik ekinlarini ekish uchun yemi haydash, chizellash, molalash, og'ir diskli boronalami tortish yoki yoppasiga boronlash kabi og'ir ishlami bajarishga mo'ljallangan. Bu guruhga asosan zanjir tasmali va ba zi shatakchi traktorlar kiradi.

Universal chopiq traktorlari. Bu traktorlar yodamida asosan ekinlar qator oralariga ishlov berish va o'rib-yig'ib olish ishlari bajariladi. Ularda ishlov berilayotgan qator oralarini kengligiga qarab keng yoki tor o'lchovga ega bo'lgan yetakchi g'ildiraklami almashtirib ishlatish imkoniyati mavjud bo'ladi. Bulardan, kezi kelganda, qishloq xo'jaligini boshqa ishlarida ham foydalanish mumkin. Bu guruhga asosan g'ildirakli traktorlar kiradi.

Ixtisoslashtirilgan traktorlar. Buguruhgakiruvchi traktorlar asosan yuqoridagi guruhlardan biriga kiruvchi traktoring modifi- katsiyalashgan varianti kiradi. Ular yordamida maxsus ishlar (pasta qator orasida uzumchilikda yoki botqoqlik va qiyalikda) bajariladi. Buning uchun ulardan g'ildiraklar sonini, o'lchovini o'zgartirish kabi imkoniyatlar mavjud.

1.3. Yurish qismi bo'yicha

Yurish qismining konstruksiyasi bo'yicha traktorlar zanjir tasmali, yarim zanjir tasmali va g'ildirakli turlariga bo'linadi.

Yarim zanjir tasmali traktorlar qishloq xo'jaligida ishlatilmagani uchun uning konstruksiyasiga to'xtalmaymiz.

Zanjir tasmali traktoring tayanch yuzasi katta bo'lgan uchun ishlayotgan tuproqni kam zichlaydi. Chunki ulaming harakati zanjir tasmali harakatlantirgich orqali amalga oshadi. Bunday traktoring quvvati va o'tuvchanligi yuqori bo'lgani uchun ilmoqda tortish kuchi ko'p bo'ladi.

G'ildirakli traktorlar zanjir tasmali traktorga nisbatan univ- salligi yuqori bodgani uchun ulardan o'simliklar qator oralariga ishlov berishda foydalanish

mumkin. Bunday traktorlarning harakati harakatlantirgich yordamida amalga oshadi. Ayrim kichkina o'zgar-tirishlardan so'ng ulami transport ishlarida ishlatish ham mumkin. Kamchiligi shuki, ulami yerga bo'lgan bosimi zanjir tasmali trak-torlarga qaraganda deyarli 10 barobarga ko'p.

1.4. Ostovning xili bo'yicha

Ostov traktorning barcha qismlarini o'zida mujassamlashtirib, ramali, yarim ramali va ramasiz xillariga bo'linadi.

Rama alohida brus va quyma detallarni bir-biriga payvandlash yoki parchinlash orqali hosil qilinadi.

Yarim ramaning bir qismi ikkita parallel bruslardan (lonjeron-lardan) va qolgan qismi traktor qismlarining korpusi bilan hosil qilinadi.

Ramasiz traktorlarda rama bir-biriga qotirilgan traktor agregat-larining majmuidan iborat bo'ladi.

Xulosa:

Xulosa qilib aytolamanki, kichik yo'i oralig'i (prosvet) va yuqori quvvatga ega bo'lgani uchun qishloq xo'jalik ekinlarini ekish uchun yemi haydash, chizellash, molalash, og'ir diskli boronalami tortish yoki yoppasiga boronlash kabi og'ir ishlarni bajarishga mo'ljallangan. Bu guruhga asosan zanjir tasmali va ba zi shatakchi traktorlar kirishini o'rgandim.

Foydalanilgan adabiyotlar ro'yxati

1. Traktor va avtomobillar tuzilishi – T.S.Xudoyberdiyev, Toshkent 2016
2. www.ziyo.net